

ЕЛИН ПЕЛИН

ВРАБЧЕТАТА НА СТРИНА

ДОЙНА

chitanka.info

Не отräя сърцето на стрина Дойна. Току-що прибраха житото от вършачката, тя седна да си очисти пантофите от осила и рече на мъжа си:

— Иване, не мога повече! Ще вървя да си видя врабчетата.

— Сега вече няма да те спирам — отговори той. — Хайде иди, поразходи се. Виждам, че много ти се стяга душата.

— Ами ти?

— Ние с Койка ще гледаме къщата. Работата понамаля и кое-как ще се върши.

Светнаха ѝ очите на стрина Дойна, запали се като мотор и скокна. И макар че бе тъптичка и тежка наглед, тя изхвръкна от къщи и излезе нанякъде.

— Дойне, къде така си затичала? — вина ѝ един съсед от чешмата насреща.

— Утре отивам... отивам да си видя врабчетата, та рекох да се обадя тук-там.

Съседът се изсмя с глас. Тя го чумоса на шега и замина.

Отиде у Марийкини. Марийка е близка на нейния Станчо. Да се обади.

Марийка шеташе по двора. Млада, хубава, с изгоряло от слънцето лице.

— Марийке, при тебе ида нарочно.

— Влезни, стрино Дойно. Влезни в къщи.

— Не, Марийке. Много бързам. Тук те намерих тук ще ти кажа. Отивам при моите врабчета. Да ги видя. Ще кажеш ли много здраве?

Изчерви се Марийка. Разтупка се сърцето ѝ. Засмя се и наведе глава.

— Ами ще кажа, стрино Дойне. Носи им много здраве и на Станчо и на Митко.

— Някоя китка да набереш, Марийке. Да му занеса. Ще се зарадва много врабчето ми.

Тя все така наричаše децата си.

— Кога тръгваš, стрино Дойне?

— Утре рано-рано.

— Ще дойда да те изпратя и китка ще набера.

Рано на другия ден стрина Дойна, задяната с тежка шарена торба, тръшна пътната врата и излезе на улицата. Селото още спеше.

Марийка, с голяма китка в ръка, я посрещна на чешмата.

— Откога чакам, стрино Дойне. Хайде добър път и много здраве на момчетата... на Станчо.

Стрина Дойна, сърдечно засмяна, целуна момичето по двете страни, пое китката и тръгна весело.

Марийка я гледа, докато кривна и се изгуби.

Стрина Дойна излезе от село, погледна към изток и пое пътя.

Стрина Дойна бързаше и сърцето ѝ все още се вълнуваше и биеше неспокойно.

Полето, нивите, покосените ливади, пръсканите редки дървета още спяха. Отдъхваше си земята, уморена от родилните мъки, които беше преживяла, от труда, от човешките усилия, които бяха минали над нея. Стрина Дойна бързаше. Бързаше да не пропусне рейса. Голямата торба на гърба ѝ тежеше. Тежеше и нейното едро тъсто тяло, но тя, тя все повече ускоряваше крачките си. По едно време спря. Тежаха ѝ обущата. Нови, с гумени подметки обуша. Не беше си обувала краката от пролетта. Все боса работеше. По оран, по копан, по жътва, по вършитба тя не видя обувка. Боса ѝ беше по-леко. Сега се усети като спъната. Тя погледна още веднаж на изток и се уплаши. Стори ѝ се, че ще закъсне. Отби се по пътя, седна до една чугла и събу обувките си. Превърза ги отстрана на колана. Олекна ѝ и на краката, и на душата. Тя хвръкна по пътя.

Зад гърба ѝ изтрополи каруца и бързо я настигна. Мите бакалинът отиваше някъде. Кончетата му теглеха здравата.

— Къде така, Дойне? — извика той от сандъка, на който седеше, мъничък като лалугер.

— Отивам при вработчата, Мите. Да ги видя, да им занеса нещичко. Гоня рейса.

— Ха качвай се, и аз съм нататък.

В каруцата седеше жената на бакалина, бледа, болнава. Стрина Дойна се намести до нея с товара на гърба си.

— Вие къде сте подраницли?

— Отиваме при доктор. Жената нещо я не бива.

— Свали товара — извика високо бакалинът, защото каруцата много тропаше и разговорът им не се чуваше.

— На бригада ли са децата? — попита бакалинът.

— На бригада.

— Дълъг път си тръгнала — каза някак замислено бакалинът. — Ти рейса ще вземеш. Както и да е, до Сивулци ще стигнеш. Ами оттам нататък?

— Ще ги намеря, ако ще би през джендема да мина — каза решително стрина Дойна. — Адреса им нося тук.

Тя потупа едрата си пазуха.

— Ще питам, ще разпитвам.

Обгореното лице сияеше от усмивка. Тя все го обръщаше към слънцето. Дано то се позабави, да стигне веднаж до рейса.

Каруцата излезе на шосето и тръгна по каменния паваж, равен и гладък, но тропането ѝ се усили и те не можеха да чуят разговора си. По-добре да мълчи, да може свободно да си мисли за вработетата. А слънцето вече се подаде и шарки светлинни заляха далечните байри и се плъзнаха по полето.

— Да не закъснеем, Мите? — викна високо стрина Дойна.

— Няма, няма. Та ние стигнахме вече. Ето хей Иконово. Тук ще вземеш рейса. Рано е още. Той минава в девет. Има да го чакаш.

— Веднага ли тръгва?

— Не. Тук пътниците правят почивка. Някои закусват.

— Ох, има да ми се стяга душата — въздъхна стрина Дойна.

Каруцата спря пред голяма нова сграда. На нея, по цялата дължина на стената, е закачен надпис „Ресторант рейсова спирка“.

— Тук ще чакаш.

Стрина Дойна слезе тежичко, свали долу товара си и Марийкината китка. Мите бакалинът замина с каручката си нататък.

Стрина Дойна седна на пейката пред ресторента. Там седеше и друга селянка, непозната.

— За рейса ли? — попита тя.

— За него — отговори стрина Дойна и погледна към непознатата. Тя бе завита с черна забрадка. Лицето ѝ бе тъжно, старо и бледно.

От ресторанта излезе висок мъж, с небръснато лице. Той тръгна за някъде, но като видя жената, спря се.

— Ти ли си бе, като Дойне? — рече той малко зачудено. — Що щеш тутка толко рано?

— Рейса чакам. А ти?

— Ида отгоре. Ходих по работа.

— Ами не видя ли някъде моите врабчета бе, Лукане?

— Кои?

— А че децата ми бе... Двенките ми врабчета!

— А къде са те?

— В бригадата са. При тях отивам. Рейса чакам.

Селянинът тури ръце на джобовете на излинелите си панталони и каза замислено:

— Рейсът ще те заведе до Сивулци. Оттам нататък път има. Как ще отидеш?

— Ще отида, както мога. Тръгнала съм и няма да се върна, докато не ги намеря.

— Трудна работа! — каза пак замислено Лукан и като помълча, додаде: — Знаеш ли що? През Сивулци минават камиони натам. Карат материали, хора всякакви. Помоли някой да те вземе. Може да имаш късмет чак при децата да те заведе...

Стрина Дойна го погледна с решителност.

— Както и да е, ще ги намеря... А ти, като отидеш в село, кажи на бае си Иван, че сме се виждали.

Рейсът дойде, почака цял час и тръгна. Нямаше места и стрина Дойна с големи молби едва се настани в него.

— А че може ли такова нещо? — викаше тя на шофьора. — Ще ми намериш място. Отгоре на багажа ще ме качиш, но ще ме вземеш. Аз искам врабчетата си да видя. Ако не ме вземеш, на пътя ще легна да ме прегазиш.

Стрина Дойна много пъшка и много се мъчи, докато влезе през малката врата на рейса с Марийкиния букет в ръка.

— И ако и твоите врабчета са като тебе, радвам се, че не са тук. Ще ми смажете колата — говореше шофьорът, като ѝ помогаше да се набута вътре.

Тя за пръв път се возеше на автомобил и не ѝ хареса. При всеки завой, при всяко по-силно заклащане тя викаше уплашено и се хващаща здраво за тясното столче, върху което едва се е хванала тежката ѝ снага. Пътниците се смееха и я закачаха.

Като слезе в Сивулци, тя се почувства щастлива.

— На такова чудо не се качвам, ако ще би не знам какво да е — каза тя към пътниците, като затвориха вратичката зад нея. — Вмириса ми се душата на бензин.

В Сивулци други пътници не слязоха. Стрина Дойна се намери сама. Селото беше като пусто. Хората си бяха по работа. Някъде гърмеше вършачка. Слънцето печеше силно. Стрина Дойна се отби в кръчмата, пред която я свалиха. Беше огладняла. Тя седна до една малка масичка, извади хляб и сирене от торбата си и хапна.

— Откъде сте? — запита я червендалестият ханджия, който шеташе около тезгая бос и с разкопчана, нечиста риза.

— От Развигорово.

— Дотук ли?

— До бригадите. Имам две врабчета там, отивам да си ги видя.

— С какво ще отидеш дотам?

— По крака.

— Дълго е. Има път да биеш.

— Тръгнала съм, ще вървя. Казаха ми, че камиони минават оттук.

— Минават, но не спират. Препълнени са.

— Не ги обичам. Рейсът ми умириса душата. И лошо ми стана. Главата ми се замая, слязох като метилява овца. Пешком ще вървя, па кога стигна.

И прибра си стрина Дойна останалия хлебец в торбата. Качи товара на гърба си. Превърза обущата на колана си, взема букета и тръгна.

Пътят върви покрай буйна река, която хвърляше хлад. Гъстите елшаци покрай нея постилаха със сенките си половината път. Това беше хубаво, защото слънцето беше се издигнало и жегата беше голяма.

Стрина Дойна вървеше леко. Пътят беше потънал в прах и босите ѝ крака стъпяха по-леко. Хубави мисли пълнеха главата ѝ, хубави чувства бликаха в душата ѝ. Из горичките наоколо гукаха гълъби, реката весело шумеше. Стрина Дойна се усмихваше щастлива на подвига си, на голямото си желание час по-скоро да види децата си. Селският път я изведе на друго шосе. То се бялна пред нея, нагряно от слънцето, и свиваше над гористите байри, за да се завре в планината. Тя пое по това шосе. Настигнаха я и я заминаваха тежки камиони, натоварени с дълги дървета. На тях лежаха полуоголи, напечени от слънцето млади хора. Облаци прах се вдигаха след тия луди коли и стрина Дойна се спираше, за да я отминат. Прахът беше тежък и

падаше бавно. Никакъв ветрец не излизаше, за да го отпъди. Пешаци никъде нямаше. Само тя едничка вървеше по широкия бял път и беше хубаво, че е самичка, че носи толкова топли чувства.

„Както и да е, ще стигна. Ако е далече, ще почина тук, ще почина там, ще преспя тук, ще преспя там и ще стигна“ — мислеше си с радост тя.

На един завой я настигна голям камион. А какъв беше чуден товарът му! Все младежи, момчета и момичета. Обгорели от слънцето, разсъблечени по къси панталонки, един до друг, те пееха високо и тяхната песен трептеше бодра и хвърката. Камионът отмина стрина Дойна, а после спря и я възчака. Предната вратичка, дето стоеше шофьорът, се отвори. Подаде се една руса глава на младеж и извика:

— Стринко, за къде?

Стрина Дойна, развълнувана, приближи. Момък като нейния Станчо!

— Към бригадите. Моите врабчета са там. Отивам да ги видя.

— Коя бригада са?

— Е, тук на тая книжка пише — извади тя една хартийка от пазухата си.

— Знам — каза момъкът със сериозен вид. После поговори нещо с шофьора и слезе.

— Качи се на моето място, стрино. Аз ще отида отзад при другарите.

— Аз пешком ще си вървя, синко. По-добре ми е. Ще ми стане лошо от миризмата.

— Качи се, качи се — настоя младежът. — Право при твоите врабчета ще те заведем. Стрина Дойна помисли.

— Не, синко, вървете си. Да не би нещо да ви пречва.

— Качи се, качи се Стринко. Свали си товара. Дай тука букета и се качи. Няма да ни пречиш.

Стрина Дойна седна при шофьора и колата се понесе по дългия път. Младежите отзад пееха. Шофьорът мълчаливо въртеше кормилото, а стрина Дойна, впила очи през прашното прозорче на машината, гледаше как белият път се навиваше зад нея като платно и щастливите мисли пак зацъфтяха в главата ѝ. Умората ѝ мина, душата ѝ се успокои. Дълго вървяха така, после спряха в някакво село и дълго стояха там. Стрина Дойна оставиха самичка в колата, а всички отидоха

някъде и се върнаха привечер, когато слънцето се спускаше над далечните планински върхове. Вече се здрачи, когато тръгнаха пак. Стрина Дойна не ги попита къде бяха и защо се бавиха. Тя имаше вече дружинка и знаеше, че вечерта ще бъде при врабчетата.

Те нагазиха вече в тъмното. Светлините на фаровете осветяваха пътя, но наоколо не се виждаше нищо. Стрина Дойна напрягаше поглед и не можеше да познае в гора ли е, в планина ли, в поле ли са. От време на време почнаха да се мяркат и да изчезват големи огньове. Те бързо се явяваха и изчезваха. Едни, два, три. „В село ли сме, в град ли сме“ — мисли стрина Дойна, но не пита. Някъде се чуха викове, огньовете зачестиха и най-после колата спря. През прашното стъкло на колата стрина Дойна видя голям огън, който разпръскваше тъмнината наоколо, а от нея изскачаха хора. Чу се бодър вик. Някой попита нещо.

— Тук! Да, тук! — отговориха отведенаж няколко бодри младежки гласове.

Вратата на колата се отвори. Показа се младежът, който беше поканил стрина Дойна да се качи, и каза весело:

— Пристигнахме, стринко. При тоя огън ще намериш твоите врабчета.

Стрина Дойна слезе развлнувана с букета в ръка. Подадоха ѝ торбата. Младежът я поведе към огъня.

— Кого търсиш, майко? — запита я някой.

— Моите врабчета, синко. Дали ще са тука?

— Имената им?

— Големият е Станчо. Станчо Иванов. И малкият е с него.

Врабченцата ми.

Мракът зад огъня срещу нея се вдигна и оттам изскочи едър млад мъж, с едва поболи черни мустаци.

— Майко, майко — извика той, спусна се и я прегърна.

Прегърна я и малкият.

— Ето ги, милите. Намерих си ги. Намерих си врабчетата.

— Какви врабчета? — изсмя се шеговито някой. — Не врабчета, а камилски птичета са това.

— За мене са врабчета, синко. Мои врабчета — зарадвана каза стрина Дойна.

Целият стан се събра около огъня.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.